

ΑΛΕΙΤΟΥΡΓΗΤΟΣ ΠΑΛΙΝ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ανάμεσα στις αρχαίες πολιτείες της Σαλαμίνας και της Έγκωμης βρίσκεται κτισμένο το ιστορικό μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα, του θεμελιωτή της εκκλησίας της Κύπρου.

Το μοναστήρι ξακουστό σ' όλο το νησί, ήταν ένα από τα πιο δημοφιλή προσκυνήματα του λαού μας πριν την εισβολή και χιλιάδες προσκυνητές απ' όλα τα μέρη της Κύπρου, μαζεύονταν στις 11 του Ιούνη εκεί, για να τιμήσουν τη μνήμη του Αγίου.

**Αναδρομή στην ιστορία
του Ξακουστού μοναστηριού**

Σήμερα, 11 του Ιούνη, το μοναστήρι έρχεται ζωντανό στη μνήμη μας και μεις μια και το συρματοπλέγμα δεν μας αφήνει να πάμε ως εκεί, θα ταξιδέψουμε κοντά του νοερά για να γνωρίσουμε την ιστορία του και να προσκυνήσουμε τη χάρη του.

Το κτίσιμο του μοναστηριού είναι δεμένο με την ιστορία της θεμελίωσης του Χριστιανισμού στο νησί μας και το όνομα του Αποστόλου Βαρνάβα με την εξαπλώση της πίστης μας.

Γέννημα της Σαλαμίνας ο Βαρνάβας, μετά την σταύρωση του Χριστού, πούλησε τα υπάρχοντά του για να ενισχύσει το έργο των Αποστόλων και ταξίδεψε στην Ιερουσαλήμ για να τους συναντήσει.

Ο Βαρνάβας, από τους πρώτους που προσηλυτίστηκαν στον Χριστιανισμό, ήταν κι ένας από τους πιο μεγάλους μάρτυρες της νέας θρησκείας. Η εκκλησία τον κατάταξε στις τάξεις των αγίων γιατί βασανίστηκε και θανατώθηκε, χωρίς να απαρνηθεί την πίστη του. Μαζί με τους Αποστόλους άρχισε να κηρύττει τη Χριστιανική πίστη που εξαπλωνόταν σιγά - σιγά σ' ολόκληρο τον κόσμο, παρά τους διωγμούς που υπέστη.

Ο Βαρνάβας ξανάφτασε στο νησί μας όταν η εκκλησία της Αντιόχειας έστειλε

τους Αποστόλους στις διάφορες χώρες για να διαδώσουν τη νέα πίστη. Μαζί του ήταν κι ο Μάρκος (κατοπινός ευαγγελιστής).

Όμως η νέα θρησκεία μαζί με τους πολλούς θαυμαστές και οπαδούς που απέκτησε, απέκτησε κι άλλους τόσους εχθρούς και διώκτες.

Οι διώκτες αυτοί γεμάτοι μίσος και φανατισμό συνέλαβαν και θανάτωσαν με λιθοβολισμό μια μέρα το Βαρνάβα. Το καταματωμένο κορμί του, το έρριξαν με μανία στη φωτιά προσπαθώντας με τον τρόπο αυτό να το εξαφανίσουν για πάντα.

Όμως οι φλόγες ως εκ θαύματος σεβάστηκαν το λείψανο το οποίο παρέμεινε ανέπαφο. Οι διώκτες του Βαρνάβα, βλέποντας το θαύμα αυτό τράπηκαν φοβισμένοι σε φυγή.

Όταν οι διώκτες του Αποστόλου, εγκατέλειψαν τον τόπο του μαρτυρίου του, οι μαθητές του Μάρκος, Τίμωνας και Ρόδωνας, πήραν το σεπτό λείψανο του δασκάλου τους και το έθαψαν σε μέρος μυστικό.

Μαζί με το νεκρό σώμα του Βαρνάβα εναπόθεσαν κι ένα χειρόγραφο ευαγγέλιο του Ματθαίου κι ύστερα έφυγαν κρυφά για να γλυτώσουν από τον άγριο διωγμό μα και για να συνεχίσουν την κήρυξη του Ευαγγελίου.

Τα χρόνια πέρασαν. Το μέρος που ήταν θαμμένος ο Άγιος παρέμεινε άγνωστο για τέσσερις ολόκληρους αιώνες. Στην περιοχή όμως του τάφου συνέβαιναν πράγματα που κανένας δεν μπορούσε να εξηγήσει. Αν λάχαινε και περνούσε από κει κάποιος που πονούσε ή ήταν άρρωστος, έβρισκε αμέσως την υγεία του, σαν από θαύμα, γι' αυτό κι ο λαός, ονόμασε τον τόπο αυτό «τόπο υγείας».

Τετρακόσια χρόνια μετά τον μαρτυρικό θάνατο του Αγίου, η εκκλησία της Αντιόχειας ήρθε σε διαμάχη με την εκκλησία της Κύπρου που ήταν μέχρι τότε αυτοκέ-

φαλη και ο Πατριάρχης Πέτρος Κναφέας, θέλησε με κάθε τρόπο να την υποτάξει στην εξουσία του.

Ο Επίσκοπος της Κωνσταντίας, κατοπινής Αμμοχώστου, Ανθέμιος προσπαθούσε με κάθε τρόπο να διατηρήσει τα δικαιώματα της εκκλησίας του αλλά ήταν πολύ απελπισμένος διότι μ' όλο που η Γ' Οικουμενική Σύνοδος της Εφέσου αναγνώρισε επίσημα το αυτοκέφαλο της Κυπριακής εκκλησίας εντούτοις ο Κναφέας εξακολουθούσε να διεκδικεί τη διοίκηση της.

χνοντας τα στον αυτοκράτορα Ζήνωνα, τον έπεισε πως το θέλημα του ιδρυτή της εκκλησίας της Κύπρου ήταν να διατηρηθεί το αυτοκέφαλό της.

Ο αυτοκράτορας Ζήνωνας συγκινημένος βαθιά από τη θέα των ιερών λειψάνων επικύρωσε όλα τα προνόμια της Αποστολικής Εκκλησίας της Κύπρου, δίδοντας ταυτόχρονα διαταγή στον πατριάρχη Αντιοχείας να περιοριστεί στα δικά του θρησκευτικά καθήκοντα και να μη ξαναενοχλήσει πια την Κυπριακή εκκλησία.

Ο τάφος του Αποστόλου Βαρνάβα

Απελπισμένος καθώς ήταν ο Ανθέμιος, είδε ένα βράδυ στα 478 μ.Χ., ένα όνειρο που τον τάραξε και τον χαροποίησε συνυμα.

Είδε τον Απόστολο Βαρνάβα να παρουσιάζεται μπροστά του μέσα σ' ένα δυνατό φως και να του υποδεικνύει τον τάφο του.

Θεωρώντας το σημάδι τούτο θεικό ο Ανθέμιος πήγε πράγματι στον τόπο που του υπέδειξε ο Άγιος και βρήκε τη λάρνακα με τα οστά του καθώς και το χειρόγραφο ευαγγέλιο του Ματθαίου.

Με τα ιερά τούτα ευρήματα ο Ανθέμιος ταξίδεψε στην Κωνσταντινούπολη και δει-

κατευοδώνοντας με μεγάλες τιμές τον Ανθέμιο ο Ζήνωνας του έδωσε κι ένα μεγάλο χρηματικό ποσό για να κτίσει ναό στη μνήμη του Αποστόλου Βαρνάβα, στο μέρος εκείνο όπου βρέθηκε το λείψανό του.

Πραγματικά ο Ανθέμιος μόλις γύρισε πίσω, έκτισε τον ναό και στα δεξιά του ιερού, έφτιαξε ένα ειδικό διαμέρισμα, μέσα στο οποίο φύλαξε το Άγιο λείψανο, σκεπάζοντας τον τάφο με μια πλάκα ασημοστόλιστη.

Το μοναστήρι όμως, όπως και η γειτονική πόλη της Κωνσταντίας, λεηλατήθηκαν και ερημώθηκαν από τις Αραβικές επιδρομές.

Μαζί χάθηκαν και τα λείψανα του Αγίου.

Στη θέση της Κωνσταντίας κτίστηκε η σημερινή πόλη της Αμμοχώστου και το μοναστήρι ξανακτίστηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Φιλόθεο το 1756.

Με δική του προσταγή ζωγραφίστηκαν οι παραστάσεις που δείχνουν την εύρεση του τάφου του Αποστόλου Βαρνάβα από τον Ανθέμιο και την παραχώρηση των προνομίων που χάρισε ο Ζήνωνας στην Κυπριακή εκκλησία.

Το μέρος που κατά την παράδοση τάφηκε ο Άγιος, βρίσκεται 100 υάρδες ανατολικά του ναού δίπλα σε πολλούς ευκαλύπτους, ενώ 14 σκαλοπάτια οδηγούν κάτω προς το θαυματουργό αγίασμα που απαλείφει όλες τις δερματικές παθήσεις.

Το μοναστήρι γνώρισε πολλές καταστροφές τόσο από τις Αραβικές επιδρομές όσο και από τους πολλούς σεισμούς. Για πολλούς αιώνες έμεινε σ' αυτήν την κατάσταση με διάμεσες επισκευές, ώπου ανακαινίστηκε τελικά στα 1674 πάνω στις αρχικές του βάσεις από τον αρχιεπίσκοπο Ιλαρίωνα.

Στη δυτική πύλη του ναού μια επιγραφή ανέφερε πως «ετελειώθη η εκκλησία του Αποστόλου Βαρνάβα εν μηνί Μαρτίω έτους 1740».

Ο αρχικός ναός του μοναστηριού σύμφωνα με τον Βυζαντινολόγο Γ. Σωτηρίου, ήταν σε ρυθμό τρίκλιτης βασιλικής με τρούλλο και υπερώα, ακριβώς όπως τους ναούς που κτίζονταν τα χρόνια του Ιουστινιανού. Με τις κατά καιρούς όμως επισκευές, άλλαξε μορφή. Το ίδιο συνέβη και με την αρχική εκκλησία που έκτισε ο Ανθέμιος με τη δωρεά του αυτοκράτορα.

Η νέα όψη του ναού δεν θύμιζε σε τίποτα την παλιά Βυζαντινή μεγαλόπρεπη εκκλησία.

Το κτίσμα με δύο τεράστιους τρούλλους και τ' αφιδωτά παράθυρα έδιναν πιο πολύ την εντύπωση οχυρού.

Πραγματικό έργο τέχνης ήταν το χρυσοσκάλιστο τέμπλο του ναού, όπως και οι θαυμάσιες Βυζαντινές εικόνες της Παναγίας του Χριστού και του Αποστόλου Βαρ-

νάβα που το στόλιζαν.

Πλούσια επίσης και τα αφιερώματα σε καντήλια, μανουάλια και κρυστάλλινους πολυελαίους. Οι παλιές όμως γνήσιες Βυζαντινές τοιχογραφίες του ναού είχαν σκεπαστεί με ασβεστόλιθο και οι τοιχογραφίες οι οποίες βρισκόντουσαν ήταν μεταγενέστερα έργα των τριών μοναχών Στέφανου, Βαρνάβα και Χαρίτωνα που υπηρετούσαν το μοναστήρι και τη χάρη του Αγίου από την τρυφερή τους ηλικία.

Άλλος πολύτιμος θησαυρός του ναού ήταν και τα παλιά λειτουργικά του βιβλία, τα πιο πολλά αφιερώματα του Εθνομάρτυρα Αρχιεπισκόπου Κυπριανού. Στο εξώφυλλο του ενός από τα ιερά βιβλία, υπήρχε μια ιδιόχειρη αφιέρωση του Κυπριανού στον Άγιο Βαρνάβα, με τούτα τα λόγια.....

«Κυπριανός ελέω Θεού, επίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου. Αφιερώθη παρ' εμού το παρόν Δωδεκάμηνον συν τω Τριωδίω Πεντηκοσταρίω και Αποστόλω εις το Ιερόν και σεβάσμιον μοναστήριον του Αγίου ενδόξου και πανευφήμου Βαρνάβα, υπέρ της ψυχικής εμού σωτηρίας. Φεβρουάριος 1816, ο Κύπρου Κυπριανός.

Η εισβολή και η κατοχή του Βορείου τμήματος του νησιού, μάς κρατούν μακριά από το Μοναστήρι του Πολιούχου Αποστόλου Βαρνάβα.

Οι τρεις μοναχοί, ξεριζωμένοι από τον τόπο που ανάλωσαν τη ζωή τους πέθαναν στη προσφυγιά.

Βουδό απομένει το μοναστήρι που άλλοτε τέτοια μέρα, θούιζε απ' τις φωνές των προσκυνητών που μαζεύονταν από όλα τα μέρη του νησιού, για να τιμήσουν τον ιδρυτή της Εκκλησίας της Κύπρου.

Ακόμα μια χρονιά, χωρίς λειτουργία και ωσαννά. Όμως κανένας δεν έξεχασε, έστω κι αν είναι μακριά απ' τις πατρογονικές εστίες και τα ιερά.

Όλοι ξέρουν να περιμένουν και να ελπίζουν. Να ελπίζουν πως η ώρα της δικαίωσης και της λευτεριάς δεν θ' αργήσει να ξημερώσει ξανά σε τούτο τον ταλαίπωρο τόπο που κουρσεύτηκε και καταδυναστεύτηκε από άπειρες ορδές βαρβάρων, μα που διατήρησε, διατηρεί και θα διατηρεί την Ελληνική του ταυτότητα.